

Dato: 19. april 2011

Byrådssak
1160/11-1

Byrådet

Høring - NOU 2010:14. Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt - en moderne mediestøtte

EFA SARK-03-201103313-11

Hva saken gjelder:

Mediestøtteutvalget har foretatt en helhetlig vurdering av bruk av økonomiske virkemidler på medieområdet. Utvalget leverte 16. desember 2010 sin utredning til Kulturdepartementet, som har sendt Mediestøtteutvalgets utredning NOU 2010:14 ut på høring. Departementet vil i sin oppfølging av utvalgets anbefaling ta stilling til behovet for endringer i utformingen og innretningen av støtteordningene på medieområdet.

Mediestøtteutvalget er delt i synet på hvordan det fremtidige systemet for merverdiavgift for medier bør være utformet. En del av utvalget anbefaler det såkalte ”flermedialitetsalternativet”, der dagens nullsats for papiraviser beholdes og det innføres en lav sats (8 prosent) for sammenlignbare digitale redaksjonelle produkter. En annen del av utvalget stiller seg bak ”omfordelingsalternativet”, som innebærer lav mva-sats (8 prosent) for begge kategorier av medier, kombinert med nye ordninger med direkte støtte. Samtidig har enkeltmedlemmer gjennom særmerknader knyttet reservasjoner til begge alternativer. Et tredje alternativ vil være å opprettholde dagens system, dvs. med nullsats på papiraviser og full sats på elektroniske medier. Departementet har bedt høringsinstansene kommentere og rangere disse tre ulike løsningene i prioritert rekkefølge.

Bergen kommune er ikke invitert høringsinstans, men kan likevel avgi uttale. Høringsfristen er satt til 18. april, men Bergen har fått utvidet høringsfristen til 26. april.

Byrådets merknader

Innledningsvis vil byrådslederen påpeke at Bergen kommune ønsker å styrke mediemangfoldet og derfor støtter det alternativet i mediestøtteutvalgets innstilling som best styrker mangfoldet og gjennom det mediebyen Bergen. Bare en fri og uavhengig presse kan i realiteten fremme ytringsfriheten, som er grunnlovsfestet i Norge. Byrådet er tilhenger av ordninger som støtter opp under ytringsfriheten.

Byrådet er dessuten avhengig av at journalistikken som berører Bergen kommunens tjenester og virksomhet er pålitelig og av god kvalitet, og det sikres best ved at pressen har ressurser til å arbeide grundig med stoffet og har tid til å sjekke fakta og kvalitet i enhver sak.

Dette innebærer at Bergen kommune går inn for det såkalte flermedialitetsalternativet av de fremlagte alternativene, samt den delen som innebærer å øke statlige bevilgninger med totalt 44 millioner kroner. Imidlertid ser ikke Bergen kommune det prinsipielle i å opprettholde moms på digitale medier i en tid der grensene mellom mediene viskes ut. Derfor anbefaler Bergen kommune å tilpasse flermedialitetsalternativet til dagens multimediale virkelighet og gi samme momsfritak til digitale redaksjonelle tjenester som til trykte medier.

Bergen som alternativ til Oslo

Bergen kommune ønsker en mangfoldig mediehverdag der ulike synspunkter kommer frem i den offentlige debatten. Selve grunnlaget for et velfungerende demokrati ligger i muligheten for et grundig offentlig ordskifte, der ulike synspunkter og vinklinger har sin naturlige plass. En aktiv og uavhengig presses betydning både for meningsutveksling og rettssikkerhet er etter all sannsynlighet minst like viktig i dag som da pressestøtten ble innført.

Kommunen har siden TV2s etablering i Bergen i 1992 arbeidet for å opprettholde et mangfold av stemmer i Bergen. Dette er en styrke for demokratiet og for Bergens mulighet til å gjøre seg gjeldende på den nasjonale debattarenaen. Derfor har kommunen jobbet aktivt for å beholde TV 2s hovedkontor i Bergen, og derfor ønsker byrådet å støtte ulike initiativ til å styrke mediebyen Bergen, deriblant gjennom etableringen av en medieklynge i Bergen.

Byrådet tror at den særs vellykkete knoppskytingen som har funnet sted i mediebransjen i Bergen siden etableringen av TV 2 vil fortsette og bli styrket gjennom etableringen av en medieklynge og vil bidra til at denne utviklingen fortsetter.

Finanskrisen og andre utviklingstrekk har ført til at det kommer færre stemmer fra Bergen. De siste årene har aviser som Dagbladet og Dagens Næringsliv lagt ned sine kontorer på Vestlandet, og VG er langt mindre synlig her vest enn tidligere. Bergen kommune er bekymret for en utvikling der bransjen reduserer sitt nærvær utenfor Oslo ytterligere på grunn av dårligere rammebetingelser. Det vil kunne føre til at redaksjonene utenfor Oslo mister både økonomisk og redaksjonell gjennomslagskraft til å få viktige saker opp på den nasjonale dagsorden. Vi vil få en enda mer Oslofokuseret presse, og det vil si en vesentlig mindre mangfoldig presse. Det er ikke ønskelig for Bergen kommune.

De to viktigste rammevilkårene som bidrar til en mangfoldig presse over tid, er pressestøtten og momsfritaket. Bergen kommune vil derfor støtte det alternativet som best ivaretar dette, og det er flermedialitetsalternativet. En støtte til mangfoldet innebærer også å støtte det delalternativet som innebærer å øke bevilgningene med totalt 44 millioner kroner til utviklingsprosjekter, forskning og utdanning, og arbeidsstipend for nettjournalister. Som nevnt ovenfor, vil Bergen kommune anbefale en nullsats også for digitale redaksjonelle tjenester.

Bergen som medieby

Bergen kommune har en aktiv politikk for å opprettholde og forbedre Bergen som medieby. Fra Nordiske TV-dager ble arrangert for første gang i 1988, har Bergen kommune deltatt i utviklingen av festivaler og bransjetreff som støtter opp under Bergen som medieby. Bergen Media By ble etablert i 1993, og Nordiske Mediedager er nå en årlig begivenhet for hele presse- og medie-Norge som samler viktige aktører fra både inn- og utland.

En viktig forklaring på Bergens styrke som medieby ligger i mangfoldet. Bergen har den største regionavisen utenfor Oslo og har den sterkeste nr. 2-avisen og en rekke gode bydels-

og lokalaviser i og omkring byen. I tillegg har Bergen det største distriktskontoret til NRK, og TV 2 har sitt hovedkontor i Bergen. Dette betyr at den journalistiske konkurransen i Bergen er hard, og det innebærer at flere stemmer kommer til orde. Som mediestøtteutvalget riktig påpeker, er antallet stemmer en viktig del av vårt demokrati.

Bergen er den eneste byen i landet som virkelig kan utfordre Oslos meningsdannende journalistikk. Nettopp derfor ønsker Bergen kommune å støtte oppunder og styrke det journalistiske mangfoldet i Bergen. Det innebærer å støtte det alternativet som best ivaretar de økonomiske rammevilkårene for pressen generelt og for Bergens aviser spesielt, og det er flermedialitetsalternativet.

Bergen kommune vil også påpeke muligheten ikke bare lokale og regionale, men også nasjonale, medier har til å benytte nyhetskilder fra Bergen. Dette er et delt ansvar mellom mediene og de sterke aktørene Bergen besitter innen universitets- og høyskolemiljøene, fiskeri- og havbruksnæringene, den marine og maritime sektor for øvrig, energibransjen og ikke minst kultur- og mediebransjen. Det sammen gjelder landets nest største kommune.

Bergen kommune ønsker seg flere sterke meningsyttere for alle disse områdene og vil oppfordre aktører innen Bergens sterke bransjer til å kontakte de nasjonale mediene for å komme til orde. Samtidig vil kommunen oppfordre de nasjonale mediene til å være våkne og imøtekommende overfor potensielle nye kilder som bidrar til høy kvalitet et bredt mangfold i journalistikken.

Avisenes rolle

Bergen kommune har merket seg at utvalget mener det fortsatt er avisene som i stor grad setter dagsorden. Kommunen konstaterer at det knyttes en viss usikkerhet til rapporten denne konklusjonen er basert på, men det er et inntrykk byrådet i Bergen som en viktig kilde til lokale og regionale nyheter kan bekrefte. At Bergen har to aviser, innebærer ofte at to ulike vinklinger kommer til uttrykk, også om kommunens virksomhet. Det viser vårt mangfold i praksis.

Derfor vil byrådet i Bergen understreke nødvendigheten og viktigheten av å opprettholde støtten til landets nr. 2-aviser, og da særlig Bergensavisen. Dette er også årsaken til at Bergen kommune heller vil beholde dagens ordning enn å legge moms på papiraviser, slik omfordelingsalternativet innebærer.

Oppsummering

En fri og uavhengig presse er forutsetningen for et velfungerende demokrati med ytringsfrihet, rettssikkerhet og et levende demokrati. Byrådet er overbevist om at den aktive mediepolitikken som pressestøtten har vært en del av, har bidratt til det mediemangfoldet vi har i Norge og at nordmenn er blant de mest avislesende folk i verden.

Vedtakskompetanse:

I følge byrådets fullmakter § 5 vedtatt av bystyret 24.4.2006, sak 102, avgir byrådet høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune. Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret. Høringsuttalelser avgitt av byrådet sendes uten ugrunnet opphold bystyrets kontor til orientering. Saken ansees ikke å være av prinsipiell karakter.

Byrådslederen innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Bergen kommune anbefaler et tilpasset alternativ til mediestøtteutvalgets innstilling som kalles flermedialitetsalternativet, men med den endringen at både trykte og digitale medier gis momsfritak. Dette alternativet innebærer at momsfritak gis både for papiraviser og for digitale redaksjonelle tjenester, styrking av produksjonstilskuddet og plattformnøytrale fordelingskriterier for dette tilskuddet. Kommunen støtter det delalternativet som innebærer å øke bevilgningene til utviklingsprosjekter, forskning og utdanning og arbeidsstipend for nettjournalister.
2. Mediestøtteutvalgets flermedialitetsalternativ rangeres som nummer 2. Dette alternativet innebærer fortsatt momsfritak for papiraviser, ny lavsats (8%) for digitale redaksjonelle tjenester, styrking av produksjonstilskuddet og plattformnøytrale fordelingskriterier for dette tilskuddet. Kommunen støtter det delalternativet som innebærer å øke bevilgningene til utviklingsprosjekter, forskning og utdanning og arbeidsstipend for nettjournalister.
3. Dagens ordning med nullsats for aviser og 25% mva for digitale medier rangeres som nr. 3.
4. Omfordelingsalternativet anbefales ikke.
5. Saken sendes bystyrets kontor til orientering.

Monica Mæland
byrådsleder